

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **L. P.**, zast. Mgr. Alešem Čápem, advokátem, se sídlem Divadelní 1604/8, Jihlava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 16. 7. 2013, č. j. 34 Ad 27/2013 – 10,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 16. 7. 2013, č. j. 34 Ad 27/2013 – 10, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Žalobou podanou dne 3. 5. 2013 u Okresního soudu v Jihlavě se žalobce bránil proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 3. 2013, č. j. 551 101 1396/47091-TM, kterým byly zamítnuty námitky žalobce proti rozhodnutí žalované jako správního orgánu prvního stupně ze dne 3. 1. 2013, č. j. 551 101 1396, a toto rozhodnutí bylo potvrzeno; rozhodnutím správního orgánu prvního stupně byla zamítnuta žádost žalobce o invalidní důchod.

[2] Okresní soud v Jihlavě usnesením ze dne 23. 5. 2013, č. j. 3 Nc 5109/2013 – 2, žalobce vyzval k odstranění vad podání do 15 dnů od doručení tohoto usnesení a současně jej poučil, že nebude-li podání ve stanovené lhůtě opraveno a doplněno, soud jej odmítne, čímž je řízení skončeno.

[3] V doplnění žaloby k výzvě soudu ze dne 6. 6. 2013 žalobce navrhl, aby soud zrušil napadené rozhodnutí žalované, jakož i jemu předcházející rozhodnutí správního orgánu prvního

stupně. Toto podání bylo žalobcem označeno jako žaloba a jako adresát byl uveden Krajský soud v Brně, přesto však bylo žalobcem podáno u Okresnímu soudu v Jihlavě.

[4] Doplnění žaloby bylo u Okresního soudu v Jihlavě zaevidováno pod novou spisovou značkou 9 C 133/2013 jako nová žaloba a dne 18. 6. 2013 postoupeno krátkou cestou věcně příslušnému Krajskému soudu v Brně s tím, že podání bylo adresováno krajskému soudu a pouze omylem zasláno Okresnímu soudu v Jihlavě. Krajskému soudu došlo dne 24. 6. 2013.

[5] Krajský soud v Brně usnesením ze dne 16. 7. 2013, č. j. 34 Ad 27/2013 – 10, žalobu odmítl pro opožděnost a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění vyšel z toho, že předmětem řízení je žaloba ze dne 6. 6. 2013, která byla krajskému soudu doručena dne 24. 6. 2013. Poukázal na ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a poukázal na zjištění, že napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 13. 3. 2013. Konstatoval, že dvouměsíční lhůta pro podání žaloby tak marně uplynula dne 13. 5. 2013, žaloba však byla krajskému soudu doručena teprve dne 24. 6. 2013 (příčemž žalobcem byla dána k poštovní přepravě dne 10. 6. 2013 a doručena okresnímu soudu).

[6] Proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 16. 7. 2013 se žalobce (dále též „stěžovatel“) bránil kasační stížností ze dne 6. 8. 2013, podanou z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Namítal, že krajský soud postupoval nesprávně, pokud žalobu odmítl pro opožděnost. Pokud totiž dospěl k závěru, že lhůta pro podání žaloby marně uplynula dne 13. 5. 2013, nezohlednil, že v případě podání ze dne 6. 6. 2013 se jednalo toliko o doplnění žaloby, podané již dne 3. 5. 2013 z neznalosti právních předpisů u Okresního soudu v Jihlavě.

[7] Žalovaná podáním ze dne 20. 8. 2013 sdělila, že se ke kasační stížnosti nehodlá vyjádřit.

II.

Posouzení kasační stížnosti

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že tato byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[9] Z obsahu kasační stížnosti se podává, že ji stěžovatel podal z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy „*nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.*“

[10] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[11] Stěžovatel namítal, že krajský soud postupoval nesprávně, pokud jeho žalobu odmítl pro opožděnost. Pokud totiž dospěl k závěru, že lhůta pro podání žaloby marně uplynula dne 13. 5. 2013, nezohlednil, že v případě podání ze dne 6. 6. 2013 se jednalo toliko o doplnění žaloby, podané již dne 3. 5. 2013 u Okresního soudu v Jihlavě.

[12] Nejvyšší správní soud shledal tuto námitku důvodnou.

pokračování

[13] Podle § 104b odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), „*náleží-li věc do věcné příslušnosti soudu, který rozhoduje podle zvláštního zákona věci správního soudnictví, soud řízení zastaví. V usnesení o zastavení řízení musí být navrhovatel rovněž poučen o možnosti podat žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve správním soudnictví.*“

[14] Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. „*žalobu lze podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou.*“

[15] Podle odst. 3 téhož ustanovení „*jestliže soud rozhodující v občanském soudním řízení zastavil řízení proto, že šlo o věc, v níž měla být podána žaloba proti rozhodnutí správního orgánu, může ten, kdo takovou žalobu v občanském soudním řízení podal, podat u věcně a místně příslušného soudu žalobu ve správním soudnictví do jednoho měsíce od právní moci rozhodnutí o zastavení řízení. V takovém případě platí, že žaloba byla podána dnem, kdy došla soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení.*“

[16] Nejvyšší správní soud se ztotožnil s tvrzením stěžovatele, že krajský soud pochybil, pokud pro účely dodržení lhůty k podání žaloby vycházel z data 24. 6. 2013, kdy mu byla žaloba doručena postoupením od Okresního soudu v Jihlavě (popř. 10. 6. 2013, kdy bylo stěžovatelem u okresního soudu podáno doplnění žaloby), jakož i pokud nezohlednil, že podání ze dne 6. 6. 2013, které považoval za žalobu proti napadenému rozhodnutí žalované, ve skutečnosti představovalo toliko doplnění žaloby, a to na základě výzvy Okresního soudu v Jihlavě usnesením ze dne 23. 5. 2013, přičemž vlastní žaloba byla u Okresního soudu v Jihlavě podána již dne 3. 5. 2013. V této souvislosti je nicméně nutno dodat, že k postupu krajského soudu významně přispěl postup Okresního soudu v Jihlavě, u kterého bylo doplnění žaloby ze dne 6. 6. 2013 (vzhledem k tomu, že nebylo označeno jako doplnění žaloby, nýbrž jako žaloba) zaevidováno jako nová žaloba s přidělením nové spisové značky, a pouze toto podání (bez původní žaloby ze dne 3. 5. 2013) bylo následně postoupeno Krajskému soudu v Brně.

[17] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že ustanovení § 72 odst. 3 s. ř. s. je třeba aplikovat i za situace, kdy soud rozhodující v občanském soudním řízení ohledně věci, v níž měla být podána žaloba proti rozhodnutí správního orgánu, řízení nezastaví, nýbrž žalobu toliko (bezformálně) postoupí věcně a místně příslušnému krajskému soudu jako soudu správnímu. I v těchto případech platí, že žaloba byla podána dnem, kdy došla soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení.

[18] Vyšel z premisy, že účastníkovi řízení nelze klást k tíži nesprávný procesní postup Okresního soudu v Jihlavě, který namísto toho, aby řízení zastavil podle § 104b o. s. ř. a v usnesení o zastavení řízení žalobce poučil o možnosti podat žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve správním soudnictví, žalobu proti napadenému správnímu rozhodnutí žalované toliko (bezformálně) postoupil Krajskému soudu v Brně jako věcně a místně příslušnému správnímu soudu. Takový postup okresního soudu nemůže vést ke zkrácení práv žalobce, spočívajícím v tom, že namísto dne, kdy žaloba došla soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení, bude pro posouzení včasnosti jejího podání vycházeno teprve z data, kdy byla žaloba po postoupení okresním soudem fakticky doručena místně a věcně příslušnému soudu ve správním soudnictví. Takový závěr by byl nejen značně formalistický, ale narážel by rovněž na limity práva na spravedlivý proces podle čl. 36 Listiny základních práv a svobod (vyhlášena pod č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších ústavních předpisů, dále jen „Listina“).

[19] Nejvyšší správní soud v této souvislosti dodává, že k tíži účastníka podle jeho názoru nelze klást ani nekonzistentní procesní postup soudu, spočívající v tom, že soud (v tomto případě Okresní soud v Jihlavě) nerozpozná, že podání účastníka představuje toliko doplnění již dříve

podané žaloby, a toto podání zaeviduje jako žalobu novou a přidělí jí novou spisovou značku. Je přitom třeba zohlednit, že v nyní projednávané věci se jedná o účastníka, který je neznalý právních předpisů (na což stěžovatel v řízení rovněž výslovně poukazoval), přičemž zákon pro dané řízení nevyžaduje povinné zastoupení advokátem. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani situace, kdy k pochybení soudu přispěl sám stěžovatel, který doplnění žaloby ze dne 6. 6. 2013, podané k výzvě okresního soudu ze dne 23. 5. 2013, nesprávně označil jako žalobu a nikoliv jako její doplnění.

[20] Vyslovený právní názor plně odpovídá rovněž dosavadní judikatuře Nejvyššího správního soudu, který v rozsudku ze dne 29. 12. 2006, č. j. 4 As 41/2006 – 106, publikován pod č. 1540/2008 Sb. NSS (všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu dostupná z: <www.nssoud.cz>), vyslovil, že „*lhůta ke podání žaloby ve správním soudnictví podle § 72 odst. 3 s. ř. s. je zachována i v situaci, kdy o žalobě proti rozhodnutí ve věci služebního poměru soud v občanském soudním řízení meritorně rozhodne a odvolací soud rozsudek podle § 221 odst. 1 písm. b) o. s. ř. pro věcnou nepřislušnost zruší a podle § 221 odst. 2 písm. b) o. s. ř. věc postoupí věcně příslušnému soudu rozhodujícímu ve správním soudnictví.*“ V odůvodnění rozsudku zdejší soud, veden obdobnými úvahami jako v nyní projednávané věci, vyložil, že okresní soud jako soud rozhodující v občanském soudním řízení „*měl řízení zastavit podle § 104b odst. 1 o. s. ř. a poučit žalobce o možnosti podat žalobu proti rozhodnutí u Městského soudu v Praze, a to ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci rozhodnutí o zastavení řízení. V takovém případě totiž platí, že žaloba je podána dnem, kdy došla soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení (§ 72 odst. 3 s. ř. s.). Tímto způsobem však okresní soud nepostupoval a podle § 104b odst. 1 o. s. ř. nepostupoval ani odvolací soud.*“ (...) „*Rozhodl-li odvolací soud o odvolání proti rozsudku okresního soudu ve věci služebního poměru vydaného v řízení podle části páté o. s. ř. tak, že tento rozsudek zrušil podle § 221 odst. 1 písm. b) o. s. ř. pro věcnou nepřislušnost rozhodujícího soudu, a postoupil-li věc podle § 221 odst. 2 písm. b) o. s. ř. věcně a místně příslušnému Městskému soudu v Praze jako soudu zřízenému ke projednání a rozhodnutí věci správního soudnictví, je třeba vycházet z toho, že lhůta ke podání žaloby ve správním soudnictví je zachována, byla-li žaloba u okresního soudu podána ve lhůtě stanovené soudním řádem správním nebo zvláštním zákonem, neboť v takovém případě platí, že žaloba byla podána dnem, kdy došla soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení.*“

[21] Nejvyšší správní soud se nepřiklonil k druhému nabízejícímu se řešení nastalé situace, spočívajícím sice též ve zrušení napadeného usnesení Krajského soudu v Brně, avšak současně s tím, že by krajskému soudu v intencích § 110 odst. 4 s. ř. s. uložil postoupit žalobu zpět Okresnímu soudu v Jihlavě k zastavení řízení podle § 104b odst. 1 o. s. ř. a odpovídajícímu poučení žalobce, přičemž teprve následně by si žalobce podal (tutéž) žalobu přímo ke Krajskému soudu v Brně jako soudu správnímu. Takový postup by totiž byl nejen procesně náročný, vedoucí ke kumulaci procesních rozhodnutí soudů, ale zejména by vystavoval žalobce dalšímu prodloužení soudního řízení, jehož jediným účelem by bylo formálně bezchybné naplnění zákonem předjímaného procesního postupu, přičemž výsledek by byl tentýž – projednání téže žaloby Krajským soudem v Brně jako věcně a místně příslušným soudem ve správním soudnictví. Přehlédnout pak nelze ani skutečnost, že při naznačeném postupu by bylo Krajskému soudu v Brně ze strany Nejvyššího správního soudu fakticky uloženo poučovat Okresní soud v Jihlavě jako soud v občanském soudním řízení o řádné aplikaci občanského soudního řádu.

[22] Nejvyšší správní soud nicméně pro úplnost a nad rámec potřebného odůvodnění dodává, že by se patrně jednalo o případ odlišný, pokud by žaloba nebyla Okresním soudem v Jihlavě postoupena Krajskému soudu v Brně jako soudu věcně a místně příslušnému. V takovém případě by bylo nutno zvážit aplikaci závěrů rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2009, č. j. 6 Azs 28/2009 – 59, podle nichž „*lhůta podle § 72 odst. 3 s. ř. s. pro podání žaloby je zachována jen tehdy, pokud je žaloba podána do jednoho měsíce od právní moci rozhodnutí o zastavení řízení, a to u věcně*

pokračování

a místně příslušného soudu. Lhůta proto není zachována v případě, že žaloba je podána u místně nepřislušného krajského soudu, jenž žalobu postoupí soudu místně příslušnému až po uplynutí lhůty k podání žaloby.“

[23] Stejně tak by se jednalo o případ odlišný, pokud by žaloba nebyla u Okresního soudu v Jihlavě podána včas, tedy v dvouměsíční lhůtě podle § 72 odst. 1 s. ř. s., neboť v takovém případě by bylo namístě žalobu i pro účely řízení před správními soudu posoudit jako podanou opožděně. V této souvislosti lze poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2005, č. j. 3 As 30/2005 – 66, publikován pod č. 1405/2007 Sb. NSS, v němž zdejší soud judikoval, že „*při posuzování včasnosti správní žaloby podané u správního soudu poté, kdy soud v občanském soudním řízení pravomocně zastavil řízení ve smyslu § 104b odst. 1 o. s. ř., je nezbytné kromě zjištění, zda byla žaloba ke správnímu soudu podána ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci rozhodnutí obecného soudu (§ 72 odst. 3 s. ř. s.), zkoumat i skutečnost, zda již při podání žaloby ke obecnému soudu nebyla zmeškána lhůta pro podání správní žaloby stanovená soudním řádem správním, případně zvláštním zákonem. Podání žaloby u obecného soudu až po uplynutí této lhůty způsobuje opožděnost i posléze podané správní žaloby, byť by byla podána v měsíční lhůtě od pravomocného zastavení občanského soudního řízení [§ 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]“*

III.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[24] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud po přezkoumání napadeného usnesení Krajského soudu v Brně a další spisové dokumentace k závěru, že byl naplněn tvrzený důvod pro podání kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., aniž by bylo třeba aplikovat ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. Kasační stížnost je proto důvodná a Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 s. ř. s. usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[25] Podle § 110 odst. 4 s. ř. s. „*zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí“*. Na krajském soudu tak bude, aby znovu projednal žalobu žalobce proti napadenému rozhodnutí žalované, a to vycházející z právního názoru Nejvyššího správního soudu vysloveného v tomto rozsudku, tedy že i na procesní situaci nastalou v nyní projednávané věci je třeba aplikovat ustanovení § 72 odst. 3 s. ř. s. a vycházet z toho, že žaloba byla podána dnem, kdy došla Okresnímu soudu v Jihlavě, tedy dne 3. 5. 2013.

[26] V rozhodnutí, jímž se řízení končí, krajský soud rozhodne v souladu s § 110 odst. 3 věta první s. ř. s. také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. září 2013

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu